

Ara 300 korona

HAJDUFÖLD

1923. év november 20.

KEDD

Debreczen, V. évf. (262)

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
HELYBEN ÉS VIDÉKEN EGY HÓRA 6000 K.
EGYES SZÁM ÁRA 300 K.

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
FELELŐS SZERKESZTŐ:
KOLOSVÁRY-BORCSA MIHÁLY

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
DEBRECEN, PIAC-UTCA 59. SZÁM
TELEFON 3-48. SZÁM.

A betű szegénye

Ha valaki még a béke boldog éveiben, de később a háboru alatt is és azóta Középeurópa országait bejárta, a közélet megnyilvánulásait, egyebek közt a napi sajtót is megfigyelte és a tapasztalatokat a mi viszonyainkkal összevetette, szomorú eredményre jutott. A mi a magyarországi zsrnalisztákat illeti, színvonal és szerkesztés, sokoldalasság és technikai felkészültség dolgában semmivel sem áll az európai hírlapok átlaga mögött, egy tekintetben mégis nagyon, de nagyon különbözik azoktól — a maga hátrányára. Legalább is a magyarországi napisajtó egyrésze különbözik. Nevezetesen a valótlanúságot, magyarul: a hazugságot egyetlen nemzet hírlap-irodalma sem használja ki úgy politikai küzdelmek fegyveréül, mint a mi u. n. liberális, különösbbeben pedig budapesti sajtónk. Hiszen oda-künn is folytak heves pártharcok, világnézeti, érdek- és más egyéb csaták, az írásmód és a hangnem sokszor ott is szenvedélyesen durva, sokszor elképeszthet bennünket a fanatizmus szertelensége, de pusztán a levegőből kapott, egyszerűen kitálat, de annál gonoszabb célzattal felhasználott és kiszínezett történetekkel, hírekkel, állításokkal ott nem találkozunk. A műveltség és a tisztultabb erkölcsi felfogás elve kizárja, hogy a közönség tudatos félrevezetésével, hazug rászedésével vigyenek diadalra valamely politikai ügyet.

Mily más fából van faragva a mi sajtónk! Ez csaknem minden közérdekű dologban átlat, félrevezet, rágalmoz, hazudik, úgy hogy igazat kell adnunk néhai Fehérvári Géza bárónak, akit éppen a hazugság utálatát kergetett ki öreg-ségében hazánkból, hogy nálunk külön minisztériumot kellene felállítani a hírlapi hazugságok cáfolására. Hogy mire képes vetemedni ez a magyarországi sajtó, azt újból eléggé bemutatja az épen most, a szemünk előtt lefolyt események története. Az Ulain ügygel kapcsolatban olvastuk, hogy a fájvédők nagy öldöklésre készülődnek. Csak! Uralomra jutásuk esetén pogrom lesz. Sőt egy fekete lista is közöltetett, amelyen névszerint vannak felsorolva a legyilkolandó magyar kiválóságok. Apponyi Albert, Rákosi Jenő, a miniszterek. Hogy mindebből egy árva szó sem igaz, azt a körülmények ismerete mellett felesleges bizonyítani. Az ilyesmit azonban már itt Magyarországon megszoktuk s ami csaknem meghökkenítő: természetesenek tartjuk s következőleg az ilyen feneketlen aljasságot megbüntetni képesek sem vagyunk, vagy nem is akarjuk. Sőt vannak köztünk, magyarok közt számosan, akik a romlott sajtó megrendszabályozása ellen tiltakoznának, azt a szabadság sérelmének tartanák. Vannak, fájdalom, akik kézséggel szegődnek a szellemi pestis ügyvédeivé.

Rendes bíróság elé kerül az Ulain-ügy

Az igazságügyminiszter nyilatkozata - Megdőlt a statáriális vad - Izgalmasnak ígérkezik a nemzetgyűlés ülése - Anka János a magyaróvári kerület képviselőjelöltje

A nemzetgyűlés holnap délelőtti izgalmasnak ígérkező ülése elé az összes politikai pártok feszült érdeklődéssel tekintenek. A hangulatból ítélve, az ellenzéki pártok egyértelműen fogják követelni, hogy a kormány részletesen tájékoztassa a Házat mindazon okok felől, amelyek indokolták tették Ulain Ferenc le-tartóztatását a mentelmi bizottság hozzájárulása nélkül. A képviselők többségének az a felfogása, hogy

Ulain esetében a tetlenérés kriteriuma nem állhat fenn.

A keresztyén ellenzéki szövetség képviselői tagjai holnap délelőtti az ülés megkezdése előtt a nemzetgyűlés társalgójában értekezletet tartanak, amelynek egyetlen tárgya az Ulain-ügy lesz.

A keresztyén ellenzéki blokk szónoka Gömbös Gyula és Eckhardt Tibor lesz.

A nemzetgyűlés ülésének be-kezdése után a mentelmi bizottság nyomban összeül.

A magyaróvári kerület

mandátumért megindult küzdelem a politikai körökben szintén erősen foglalkoztatja. A kerületben a kormány nem állít jelöltet. A keresztyén ellenzéki szövetség egyhangú, határozata alapján Anka János iról, a Nép felelős szerkesztőjét jelölte, akinek megválasztását, tekintettel a Moson és Magyaróvár társadalmának intranzigeus felfogására, bizonyosra veszik.

Ulain Ferenc ügyében a bünvádi eljárás tovább folytatása tekintetében dr Nagy Emil igazságügyminiszter ma délelőt fél 12 órára szak-értekezletet hívott össze az igazság-ügyminisztériumba, amelynek eredményéről a következő nyilatkozatot tette:

A nyomozási iratok beható mér-legelése alapján Séthly belügyi ál-lamtitkár, Vár Albert koronaügyész-helyettes és Strache Gusztáv, a kir-ügyészség elnöke jogi véleményének meghallgatása után arra a meggyő-ződésre jutottam, hogy

Ulain Ferenc és társai ügyének a rögtönbíráskodási eljárás szabályai szerint való folytatása nem indokolt.

hanem ez az ügy a rendes büntető bíróság ítélkezése alá tartozik. Ennek értelmében arra utasítottam a kir. ügyészséget, hogy azonnal, amint a nemzetgyűlés Ulain Ferenc nemzetgyűlési képviselő mentelmi jogát fel-függesztette, haladéktalanul

nyújtsa be a vádiratot a rendes büntető bírósághoz és a főtárgyalás minél előbb való

megtartását szorgalmazza.

Ennek az állásfoglalásnak az a fő indoka, hogy a nyomozás újabb fej-leményei által produkált adatok sze-rint nincsen a vádemelés szempont-jából elfogadható alap arra, hogy a kir. ügyész vádirata a lázadás bün-cselekményének ama súlyosabb ese-tére lenne irányítható, amely a bün-tető törvénykönyv 252. §-ában van körülírva.

Ebből az okból a vád csak a bün-tető törvénykönyv 157. szakaszában körülírt lázadás buncselekményére való szövetkezésre irányulhat, mely buncselekmény büntetése két évtől 5 évig terjedhető államfogház. Igaz ugyan, hogy a statáriális eljárás

Németország nem szolgáltatja ki a trónörököszt

A francia külpolitika válaszun - Reynald szenátor nyilatkozata a magyar külföldi kölcsonról

Németországban a helyzet nem változott. A birodalmi kancellár a német néppárt központi vezetőségé-nek tegnapi ülésén beszédet mon-dott, amelyben megokolni próbálta a ruhrvidéki ellenállásnak feladását. Nagy tetszés mellett jelentette ki, hogy előreláthatólag követelni fog-ják a volt német trónörökös kiszol-gáltatását, de

ezt a követelést Németország vissza fogja utasítani.

Viszont Poincare tegnapi beszédében az általa megszokott modorban szemtelenségnek mondta a német trónörökösnek hazatérését.

A nagyköveti konferencia hétfőn ülést tartott, amelyen elvi megegye-zésre jutott a szövetségek közti ellenör-zés ügyében. Az egyezményt az illető kormányok elé terjesztik hozzájárul-ás végett. A francia küldöttség két határozati tervezetet terjesztett elő a katonai ellenörzés újra való fel-vétele és a trónörökös visszatérése ügyében. Ezután a többi szövetsé-ges delegáció ismertette a kormány álláspontját. Hosszu eszmecsere után

a kompromisszum szövege ter-vezetében egyeztek meg,

amelyet a francia és angol kormány-nak terjesztenek elő ratifikálása végett. A konferencia este 6 órakor újból összeült, de csak rövid ülést tartott. Az ülést ezután holnapra halasztották, mert az angol nagy-követi kormánya legújabb utasításait nem kapta meg.

Az angol lapok véleménye szerint **a francia külpolitikában fontos változás áll küszöbön.**

általában lázadás esetre terjed ki és így a lázadás pusztán államfog-házzal büntetendő válfajai is ide-vonatkozthatók lennének, mégis azon a nézeten vagyok, hogy

nincsen kilátás arra, hogy a statáriális bíróság egyhangulag kimondja a gyanúsítottakra a rögtönítelő bíráskodás korelében egyedül kiszabható súlyos bün-tetést.

Ennek következménye pedig az lenne, hogy maga a rögtönítelő bíróság tenné át az ügyet a rendes büntető bírósághoz. Ilyen esetben sokkal helyesebb az, ha az ügyészség mellőzi a statáriális bíróság igénybevételét, ellenben minden eszközzel oda hat, hogy az ügy minél előbb a rendes bírósághoz kerüljön, hogy a főtár-gyalást minél előbb meglehessen tartani. A fogvatartás kérdésében az a jogi helyzet, hogy a rögtön-bíráskodási eljárás mellőzése folytán a kir. ügyészség a rendes büntető eljárás szabályainak megfelelően fog eljárni.

Azt hiszik, hogy bár igazságosnak tartják a franciák Poincaré politiká-ját, mégis belátják már azt, hogy ez a politika nem alkalmas, hogy megnyerje a maga számára a világ, de elsősorban a két nagy angol-szász demokráciának rokonszenvét.

Francia lapjelentések szerint az angol kormány már is tudatta Fran-ciaországgal azt, hogy nem azono-sítja magát azokra a szankciókra irányuló terveivel, amelyeket a francia kormány a német trónörökös visszatérése és a németországi ka-tonai ellenörzés újból való megke-zedése ügyében előterjesztett. A francia kormány erre sietett kijelenteni, hogy

hajlandó lemondani a katonai és területi szankciókról.

Reynald francia szenátor budapesti tartózkodása alkalmával a magyar sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy különösen azzal a kérdéssel foglalkozott, vajjon állítható-e fel bizonyos kapcsolat a magyar föld-reformnovella és a külföldi kölcson között. Szerinte

a novella aligha fogja befolyá-solni a külföldi kölcson.

de ennek dacára hangsúlyozta azt, hogy a már meglevő dohány és vdm bevételi garanciák nem tesznek ele-gendők a Magyarországnak nyuj-tandó kölcson biztosítására.

A Balkánon minden csendes. A bulgár választás alkalmával

a kormánypártira esett 200 mandátum,

míg az ellenzékre mindössze csak 47.

Pap-Váry Elemérné temetése

Budapest, november 18. Vasárnap délelőtt 12 órakor helyezték örök nyugalomra Pap-Váry Elemérné. A nagy halottat a Kerepesi temető külön halottsházában ravatalozták fel. A halottsház környékét a közönség tizerrei töltötték meg. A sírhely felé vivő útvonalon csokorhordók, főiskolai és középiskolai tanulók álltak sorfalat. A kormányt Klebelsberg Kunó kultuszminiszter, a nemzetgyűlést Huszár Károly, a fővárost Folkusházy képviselte. Megjelentek Abaujvármegye, a Nemzeti Szövetség, a Hangya, a MANSZ képviselői is.

12 órakor érkezett meg Raffay püspök nagy papisegédlettel. — A püspök gyászbeszédében rámutatott arra, hogy egyedül az a hit, amelynek az elhunyt langlélkü apostola volt, mentheti meg nemzetünket.

Pap Váry Elemérné — mondotta többek között — megzörgette a magyar nép fílelemtől bezárt szívének kapuját és belekiáltotta a megváltó igét: „A Te hited megtart tégedet”. Adjunk hát a népek Istenének, hogy prófétát támasztott közöttünk, aki jött, hogy tovább mondja a sors üzenetét: *Hiszek egy Istenben...*

Ezután az Operaház énekkarának gyászéneke hangzott el, majd a koporsót feltették a halottas kocsira és a menet megindult a főváros által adományozott diszír hely felé.

A sírnál Urmánczy a honvédelmi párt, Ocskay Rudolf a Magyar Nemzeti Szövetség, Anka János az íróársadalom, Nádler Róbert a Képzőművészek és Wulko Rezső a Rákóczi Szövetség nevében bucsuztatták el az elhunytat. A gyászbeszéd után az egyetemi énekkar a nemzeti Hísekegyet és a Himnuszt énekelte el.

A Déri-muzeum ügye a tanács előtt

**Az egyházkerület új követeléseket támaszt
Még mindig nincs aláírva a szerződés**

Beszámolt már a *Hajdunánás* arról, hogy a Déri-muzeum és a Fűvészkert elhelyezése ügyében nézeteltérések merültek fel a református egyházkerület és a város között. Ugyanis a kollégium ügyészi hivatala a várossal szemben olyan követeléseket támasztott, amelyek

tulhaladják a város és az egyház között kötött, de még alá nem írt szerződés feltételeit.

Az ügy hétfőn délelőtt ismét a tanács elébe került, ahol Csűrös Ferenc kultúrtaácsnok bemutatva *Baltazár* Dezső püspöknek a tanácshoz intézett átiratát. Az átirat szerint a szerződés általánosságban megfelelő, azonban az egyházkerület néhány feltételhez köti a szerződés

aláírását. Ezek között legfontosabb, hogy

a város vállalja a Fűvészkert áttelepítését

a Töcsökertben kijelölt területre, továbbá vállalja a város ennek a területnek bekerítését és vízzel való ellátását.

Misztli Károly tb. városi főügyész azt ajánlotta, hogy a kérdést vigyék ismét a közgyűlés elé, mivel a szerződésnek az egyház által kívánt kibővítése tulmegy a kereteken.

A tanács hosszabb vita után kimondta, hogy hajlandó az egyház által megszabott új feltételeket is elfogadni abban az esetben, ha azoknak teljesítése nem igényel többet 20—25 millió koronánál.

Keresik a Reviczky-utcai bombamerénylet tettesét

Szakértői vélemények a bombáról - A rendőrség hivatalos jelentése

Budapest, nov. 19. (MOT.) A Reviczky-utcai bombamerénylet ügyében a rendőrség a következőket jelent:

Március 18-án délelőtt megérkezett a főkapitányságra a szakértői vélemény a Reviczky-utca 6. számú ház kapujában talált bombáról. A szakértői vélemény szerint a bomba összeállítása a következő volt:

Egy hét centiméteres, még a háború alatt Németországban Bulgária részére gyártott kilőtt srappellhüvelyben két darab 100 grammos 3 centiméter átmérőjű ekrazit töltény volt egymás mellé téve.

A bombát szakértői vélemény szerint csak olyan egyén, vagy egyének készíthették, akik a robbantási szakmában némi jártassággal bírnak,

habár a szakértői vélemény szerint **nem minősíthetők feltétlenül szakembereknek.**

A kivétel egy műszaki gyakorlattal és tudással bíró egyénre enged következtetni, aki valószínűleg gyárban van alkalmazva. A bomba működése esetén valószínűleg a palota tölgyfa ajtaját törte volna be, de a palotán magán

csak jelentéktelen kárt okozott volna.

A szemközt levő két-három épület ablakait a légnyomás betörte volna.

A srappell hüvely, miután az lágy anyagból készült, csak kevés repesz darabot szolgáltatott volna. Ezek és a fojtáshoz használt vastemezkek és csavarok 15—20 méter távolságban

direkt találat esetén emberéletben is kárt tehetek volna. A szakértők szerint a bomba robbanása esetén **inkább a légnyomás, mint a repesz darabok lettek volna azok, amelyek hirtelenséget éreztek.**

A rendőrség egyes tanúk vallomása alapján a tett elkövetésével **alaposan gyanúsít egy közep-korú munkáskülső embert.**

A rendőrség különben egy másik irányban is folytat nyomozást, melyről azonban a nyomozás érdekében nem nyilatkozhatik.

Kormánypárti beszámoló Hajdunánáson

Hajdunánásról jelentik: Vasárnap délelőtt tartotta beszámolóját Maday Gyula nemzetgyűlési képviselő kerületének székhelyén, Hajdunánáson. A beszámolóra elkísérték Koszó István belügyi államtitkár, Szabó Zoltán, Szabó Sándor és Szomjas Gusztáv nemzetgyűlési képviselők. A városházán dr. Péntes Mihály polgármester Hajdunánás város képviselőtestülete és tisztikara nevében üdvözölte Koszó államtitkárt és a képviselőket.

A népgyűlésen, amely fél 11 órakor kezdődött, Mark Imre főgimnáziumi tanár beszéde után Maday Gyula tartotta meg beszámolóját, amelyben rámutatott azokra a feladatokra, amelyeket mindenképpen meg kell oldani, ha az országot újjá akarjuk építeni. Beszédében foglalkozott a fajvédőknek az egyetemes pártból való kiválásával, ami, mint mondotta,

sulyos megrázkódtatást idézett elő a párt életében.

Maday Gyula után Koszó István államtitkár mondott rövid beszédet. Rajta kívül felszólaltak még Szabó Sándor és Szabó Zoltán nemzetgyűlési képviselők.

A nyolcvanéves debreceni sajtó

Debrecen—Nagyvárad Értesítő. 1843.

Mielőtt *Petőfi*, *Madách*, *Vas* Gerben magyar „rabságos éjben” vizsgáló szövegnek gyanánt világitó centennialis esztendőjét elhagynók, itt a mi szűkebb hazánkban, Debrecenben és itt ezen a helyen, az újsághasábon a tarka riportok közé lopjunk be szerényen egy pár emlékező gondolatot, állítsuk fel ünnepi sorba a betűk ólomkatonáit és ezek sorfala között tekintsünk el nyolcvan esztendő felett: nyolcvan éve annak, hogy Debrecenben az első hírlapi termék, a Debrecen—Nagyvárad Értesítő első száma napvilágot látott. Nyolcvan évvel ezelőtt jelent meg szerény ruházatában az ismeretlen vendég, bizonytalan, botorkáló léptekkel utnak indult a nagy hallgató város mosolygó házai között, illedelmes alázatossággal köszöntötte civis uraimékat, bement az udvarra, a konyhába, be a szobákba is, elfoglalta helyét, mint aki hosszú időre rendezkedik be s talán halk, almodozónak tetsző hangon ilyesforma beszédet kezdett:

„Idejöttem közéték és itt maradok közöttetek. Meghuzom magamat csendesen és ne akarjatok elküldeni, mert akkor is vissza fogok jönni. Ismerjétek meg és lássátok, hogy szegényes ruham alatt kincset hozok nektek. Hozom a friss, termékeny magyar akaratot, hozom az ősi bánatot, a nagy magyar puszták bo rongó dallamát, a könnyes vigaszt, de hozom az új reményt is, az új erőt, a szabadság lehelletéből egy

foszlányt, hozom a betűkbe rögzített Gondolatot”.

Vajjon megéreztek-e a nagy alvó város mosolygó fehérségű házaiban az elhallgatott beszédet, felismerték-e a botorkáló léptek mögött a duzzadó erőt? Megsejtették-e, hogy alig néhány év múlva dusan bontakozik ki ez az erő s a szabadnak nyilvánított írott gondolat Debrecenben is megvirítja a maga csatáját.

Az a tény, hogy az új vendég, a Debrecen—Nagyvárad Értesítő hatvan évén át szakadatlanul folytathatta pályáját, amellet szól, hogy *Petőfi* szalonaszagu városában otthonra talált a kulturálódás ez újabb hiénke. S annál inkább méltánylandó dolog ez, mert vidéki városaink más hasonló természetű egykoru vállalkozásai néhány hónapos vagy éves küzködés után részvétele nélkül megbuktak.

Aradon az 1839-ben indított *Aradi Hirdető* — a város első magyar nyelvű újságja — már 1841-ben elhallgatásra kényszerül s csak 1845-ben szólal meg ismét. Kassán az első szépirodalmi jellegű vállalkozások (Magyar Minerva 1788—1790, Orpheus 1790—1791, Felsőmagyarországi Minerva 1825—1886, Szemlélő 1833, Nemzeti Játékszíni Tudósítás) bukása után csak 1848-ban látjuk feltámadni a magyar sajtót (Ábrázolt folyóirat, Képes Újság). Szabadkán az első lap — néhány röpi csupán — 1848-ban jelenik meg. Miskolcon 1842-ben indul meg az első lap Miskolci Értesítő címen s kínos próbálkozásokban, többszöri megszakítással, közben 1848-ig egyedül látja el a város híryanagyal,

Szeged csak 1849-ben jut első lapjához.

Uttörő szerepe van tehát a Debrecen—Nagyvárad Értesítőnek s szerepe annál büszkébb lehet, mert megindulása idején a Miskolci Értesítővel ketten képviselik a vidéki magyar nyelvű hírlapirodalmat, nem számítva ide Erdélyt. Magyar nyelvű hírlapirodalomról van szó, mert hiszen német nyelvű lapokat korábban is találhatunk Pozsonyban, Brassóban, Szegeden, Temesvárt, Kassán és Győrött, sőt Pozsonyban és Brassóban már a XVIII. században is. Vidéki magyar nyelvű hírlapi vállalkozásokat is kutathatunk fel a XIX. sz. első évtizedeiben (Kassa, Pozsony, Komárom), de ezekben főképpen szépirodalmi törekvések találkoztak, ami gyorsan bekövetkező bukásukat okozta.

A Debrecen—Nagyvárad Értesítőt sem tekinthetjük mai értelemben vett hírlapnak. Még kevésbé láthatunk benne irodalmi vállalkozást, — akkor aligha élt volna hatvan esztendő. Épp úgy, mint a Miskolci Értesítő, *Aradi Hirdető* és a Kolozsvári Hetilap, közgazdasági feladatok teljesítésére volt hivatott. Az 1840-es évek reformmozgalmi ugyanis a sokáig parlagon hevertetett magyar gazdasági életre terelték sokak tekintetét s egyszerűben nyilvánvaló lett annak sok hiányossága, érezhetővé váltak a szükségessé tenni valók. A fejlődő gazdasági élet teremtette meg az Értesítőt a most említett lapársáival együtt. Mint hirdetői közlőnyök, elsősorban kereskedelmi érdekeket szolgáltak. Az Értesítő eladási, vevési, kibérési s

ezekkel rokon tartalmu cikkeken kívül egyebet nem közölhetett. E hirdetések mellett tehát legfeljebb vasut és postakösi menetrendeket, árverési közleményeket, statisztikai kimutatásokat adott közre, de később apró, ártatlan mulattató történetek is jelentek meg hasábjain.

Helyesen számító gondolat volt a Nagyváradal való közösséget már a cimbén is kifejezésre juttatni és a lapot ezáltal bekapcsolni Nagyvárad fejlettebb kereskedelmi és ipari életébe. Debrecen e lapot egymaga aligha bírta volna meg s rövid idő alatt a többi hasonló jellegű egykoru vállalkozások sorsára kerülhetett volna. Alapítási évét többen 1842-re teszik — érthetetlenül, mert pontosan megállapítható, hogy az első szám a városi typographia betűivel 1843. év második felében jelent meg. A helytartótanácsnak a lap kiadását engedélyező rendelete ugyanis 1843. jun. 13-ról keltezett s ennek alapján a városi tanács 1843. jul. 24-én adta beleegyezését a lap kiadásához.

A Debrecen—Nagyvárad Értesítő alapítója s harminc éven keresztül szerkesztője, kiadója *Balla* Károly volt. E törekvő ember — ref. lelkes fia — annak előtte színész volt, az iskola tőgáját már 17 éves korában felcserélte a színész kopott, cifra gunyájával. Feleségével együtt Debrecenben is játszott 1825-ben, Édes György társulatában, majd 1828-ban önálló társulatot szervezett Budán. E társulattal 1830-ban Debrecenben is vendégszeropelt. 1843-ban megvált a színésztől, véglegesen városunkban telepedett meg, megindította az É-

A filharmonikus hangverseny

Azoknak, akik Debrecen művészi kulturájának hiányosságain nem ép pen indokolatlanul keseregnek, nagy vigaszára szolgálhatott a Máv. „Egyetértés” filharmonikus zenekarának nemes értékeket reprezentáló vasárnapi hangversenye. Elég tétellel állapíthatjuk meg, hogy a közömbös Debrecenben is van ötven zeneszerető ember, aki csupán a zeneművészet iránt érte tiszta és őszint lelkesedéstől vezetett ide és fáradságot áldoz arra, hogy szakavatott vezetés alatt, pompás összehangoltsággal szegődjék a magasabbrendű muzsikális kultúra szolgálatába. Debrecen zenei életének így kimagasló reprezentáns eseménye volt a filharmonikusok koncertje, akiknek meghallgatására zsúfolásig megtöltötte az előkelő publikum a Máv. műhely tagas zenetermét.

A fiatal filharmonikus zenekar teljes mértékben megfelelt szereplésével a hozzája fűzött nagy várakozásoknak. Az emelkedett izléssel összeválogatott műsort *Ehrlich* József karagya precíz dirigálása mellett tökéletes összetanultsággal, lenyűgöző biztonsággal — s a legfinomabb műanszokat sem ejtve el — játszotta végig a zenekar. *Weber* romantikus muzikájának épp oly hivatott interpretatoraiként mutatkoztak be ismét, mint amily minden elismerést megérdemlő tökéletességgel szólaltak meg ezen az ötven tagú hatalmas hangszeren *Grieg* idegen szerű, germán melancholiája s üde, friss északi erőttől duzzadó norvég dallamai. Különösen feledhetetlen maradt a zeneértő közönség előtt *Solweig daljának* kiváló előadása, s a kongenialitás, amely *Haydn* IV. Szimfóniájának közvetlen bája és mégis misztikusan mély zenei gondolatait szolgáltatta meg nagyszerű technikával.

A filharmonikusok hangversenyének, amely ma Debrecen legelőkelőbb zenei nívóját jelenti, méltó kiegészítőt, szerkesztette, kiadta 1873-ig s ekkor letette előregedett kezéből a tollat. Burgundia utcán lakott s itt vezette az *Értesítő* megindultával egyidejűleg felállított *Tudakozó* intézetét is. Ez intézet a mai általános újságírók első kezdetlegesebb alakja volt. 1881-ben meredve meg a kéz, mely Debrecen első lapja részére róttá össze a hasabokat.

A Debrecen—Nagyvárad *Értesítő* 60. évén keresztül végezte folyton növekvő munkáját, bővítette kereteit s át is alakult modern közgazdasági, társadalmi lappá. 1902-ben szűnt meg, mint az akkor megjelenő magyar lapok között a legrégebb. (Már jóval szellett is az volt.) Az *Értesítő*, a magyar lapok nestora, nem érte meg azt az időt, amikor címében az egyik magyar város nevének helyét üres gyászkerettel kellett volna betöltenie. Volt neki már ugyanis egy szomorú szerepe: a világségi fegyverletételt követő véres hetekben az egyetlen magyar lap volt, mely Magyarországon megjelenhetett.

Hatvan évén keresztül termékeny tette ezen a vidéken a magyar törekvések talaját. E módon azt a munkát elsősorban kezdte s egymaga is folytatta 1848-ig. Ekkor újabb társa akadt, míg 1849-ben egész hírlaptábor láthatott maga körül. A betűkbe rögzített Gondolat már ekkor hathatós fegyvere volt a közönségnek.

sztói voltak *Voith* Itonának, a Csokonai színház kiváló operaénekesnőjének énekszámai. *Mignon* ariájának, *Tarnay* Bucsujának és *Kacsóh* Pongrác egyik legesodálatosabb értékű dalának poétikus szépségei élettellejesen csengtek föl a művész minden finom árnyalatot érzékelő mezzoszopránján, s a *Paraszitbecsület* romancának előadása, — amelyben egész hatalmas, sötét drámai hangjának teljes terjedelme érvényre jutott, — ma *Mascagni* szenvedélyekfűtötte muzsikájának tökéletes stílusát jelenti. Énekszámait *Balczér* Györgyné kiforrott technikájú zongorajátéka kísérte igaz művészi együttérzéssel.

A hangverseny közönsége feledhetetlen emlékekkel távozott a matinérol, amelynek rendezői és résztvevői teljes mértékben rászolgáltak a lelkes, tüntetésszerű ünneplésre. Reméljük, hogy a filharmonikusok hasonló értékű és összeállítású szereplésével mihamarabb találkozunk Debrecen nagy hangversenytermeiben is a közel jövőben.

Boxverseny Debreczenben

Üsd-vágd, csak a fejét - Vér, vér...

Hatalmas plakátok hirdették napok óta, hogy vasárnap este az Arany-Bika disztermében, Debreczenben eddig nem látott, nemzetközi boxverseny lesz, amelyen *Rózsa* Jenő pesti boxbajnok osztrák kollegájával mérkőzik hat uncias keztyűkkel, azonkívül több más boxoló is bemutatja mint kell ütni, verni egymást, mint kell elalulni...

Az Arany Bika diszterme körülbelül félig tele meg. Az első sorban néhány kikent-kifent, gyűrűs, selyemruhás zsidóasszony izgul.

— *Jaj, milyen fess, milyen cuki ez a Rózsa, duruzsolják negédesen.* — *Igazán „elite” — kontrázik a másik.*

Az erkély és az állóhely tömve suhancokkal, diákokkal.

Roham...

Félfél felé jár az idő, mikor megkezdődik a boxverseny. Egy budapesti kiküldött, bizonyos *Barabás* ur, a boxolás mivoltáról próbál habegni egyetmást.

— *Hangosabban*, kiáltja a közönség feléje, mire *Barabás* ur kiereszti a hangját, de csakhamar torkán akadt a szó ijedtében. Ugyanis az állóhely közönsége az ismeretterjesztő előadás alatt meguntta az állást s mennydörgésszerű robaj közepette, a boxolást gyakorlatban is bemutatta — megrohmozta az üresen maradt tekintélyes számú ülőhelyeket s letelepedett azokra.

Halász — ötven kiló

A muló incidens után az első pár küzdelme következik. A pódiumon van a ring, körülbelül ötven méter hosszúságba kötéllel bekerített rész. *Barabás* ur bemutatja a versenyzőket.

— *Halász magyar, ötvenkiló — Bernáth osztrák, ötvenkiló*

Most egy kis próbálás következik, megmasszírozzák a versenyzőket, a segédek — jobbfejű cipészegédnek látszik az egyik, a másik egy debreceni cukrász — felhúzzák a boxkeztyűket a felek kezére s hajrá, kezdődik a boxolás, vagy talán inkább verekedés...

Eleinte csak simogatják egymást, majd belemelegednek s alaposan pofozzák egymást. A közönség biztatni kezdi őket: *Üsd, vágd — nem opád — hangzik mindenfelől.* S a biztatásnak hatása van, most már gyomrozzák is egymást. A negyedik menetben *Bernáth* egy alapos lenge ütessel úgy kupán üti a vereshajú *Halászt*, hogy az elesik, elalul.

Barabás ur, aki most bírónak lépett elő — hangosan számolni kezd.

— *Egy, kettő, három, négy...* *Halász* az ötnél gondolkozni kezd, felkeljen-e, vagy nem. Uglátszik rájött, hogy nem érdemes felkelni, mert továbbra is fekvő maradt.

Barabás ur tovább számol: *nyolc, kilenc, tíz...*

— *Mehet — ki vele — harsogja ezután...*

Halászt kiviszik. Következik a második szám: *Rózsa* Miklós—*Milton* Róbert osztrák.

Csak a fejét, hogy meg ne szdntuljon

Ezek már hatalmasabb legények s jobban is püfölik egymást. *Rózsa* a második menetben úgy gyomrozzák a második úti *Miltont*, hogy az neki esik a ring kötelének s a kötélen át kiesik. Azonban mire tízet számolnának — felugrik, egy hatalmas orbaütéssel viszonzza *Rózsa*nak az előbbi „kedveskedést.” Most meg *Rózsa* duhódik meg s a következő menetben úgy állkapcspon üti *Miltont*, hogy az ájultan terül el. Erre *Barabás* ur németül számolni kezd:

— *Ein, zwei, drei...*

Számolhatna azonban akár harmincig is, *Milton* meg sem mozdul. Erős ütést kaphatott. Kiviszik s odakint lecsolják fel...

A sláger

Ezután következett az ugynevezett sláger, *Rózsa* Jenő és *Egon Gutfreund* boxviadala.

Az osztrák gyakrabban támad s inkább *Rózsa* arcára, orrára pályázik. *Rózsa* határozottan nyugodtabb, ritkábban üt ellenfelének hol a gyomrába, hol az arcába, — de alaposat. Jól megdolgozzák egymást. Gongütés jelzi az első menet végét.

Az osztrákot hívei törülközőkkel legyeznek, masszírozzák, majd *Gutfreund* gyors elhatározással belenyul a széke mellett levő kétes tisztasága vödörbe, kivieszi a szivacsot, amellyel előbb az izzadt testét mosta le, a szájába veszi, jóízűen szopogattja.

— *Milyen jól áll neki, milyen elegáns* — rikácsolja a páholyban az egyik természet zsidóasszony s tapsolni kezd.

Rózsa megirigylő a gyors sikert, ő különre képes — gondolja magában — s erre nagyot iszik a vödörből.

Jó évdágyat — kiáltja feléje az egyik csendes szemlélő... Mire válaszolhatna, gongütés hallatszik. Kezdődik újra a verekedés. Újabb erővel püfölik egymást, közben pedig skymmi lépésekkel ugrálnak a ringben.

A 9. menetben végül *Rózsa* úgy szájba vágja *Gutfreundot*, hogy az ájultan terül el, orrából, szájából ömlik a vér...

Gutfreundot kiviszik... *Rózsát* győzteinek jelentik ki, a boxversenynek vége... A közönség kifelé tödul.

A kijáratnál egy vézna, agrórszakadt kereskedősegéd, amint a lengőtűs fortélyait magyarázta, rálépett egy cipészinas labára. Az erre szó nélkül gyomron boxolta a kereskedősegédet. Különbül, mint *Rózsa* Jenő... El: még csak nem is lengőtűssel...

T. L.

A Patronage Egyesület közgyűlése

A debreceni Patronage Egyesület vasárnap, november 18-án tartotta meg évi rendes közgyűlését.

A közgyűlésen dr. *Kesserű* Lajos kuriai bíró, a debreceni királyi törvényszék elnöke, aki eddig az egyesület elnöki tisztét viselte, bejelentette, hogy az elnökségről lemond. Hasonló betelentést tett dr. *Kiss* Sándor főtitkár is.

A közgyűlés tekintettel dr. *Kesserű* Lajos nagy érd méről és arra az eredményes működésére, amelyet *Kesserű* mint az egyesület elnöke kifejtett, kimondotta, hogy a lemondást nem fogadja el s egyben felkérte *Kesserű* Lajost, hogy a lemondását vonja vissza.

Az egyesület működéséről a közgyűlésen *Wallner* Lajos titkár számolt be s hü képet adott arról a nagy és eredményes munkásságról, amelyet a Patronage Egyesület a jótékonyaság terén kifejtett.

A közgyűlés megválasztotta az új tisztkart, amely a következőképpen alakult: társelnökök *Fráter* Erzsébet és *Magoss* Györgyné, elnökök *Márk* Endre, *Pákozdy* Sándor, *Somosi* László, titkár *Wallner* Lajos, ügyészek *Kölcsey* Sándor és *Sajó* László, jegyző *Várady* Sándor. Az intéző bizottságba több jótékonyaságról ismert hölgyet vettek fel.

A város utépitési kölcsöne

Nemrégiben a kereskedelmi minisztérium közölte a várossal, hogy a nem állami jellegű közutak építésére kölcsönt fog a városok rendelkezésére bocsájtani s egyben felhívta a város vezetőségét, hogy nyilatkozzon, milyen összegű állami hitelt akar igénybe venni.

A város — amelynek mindig van egy kis kölcsönre szüksége — felhasználva a kínálkozó alkalmat

740 millió korona hitelt kért.

Vásáry István adóügyi tanácsnok az elmúlt napokban Budapesten járt, ahol Debrecen városát képviselte a főváros jubileumán s ezt az alkalmat felhasználta arra is, hogy a kölcsön ügyében tájékozódjon.

A 740 millió kölcsönhöz fűzött vérmes remények nagyon lelohadtak, mert mint kiderült a kormány által a városoknak adandó kölcsön mindössze csak 120 millió korona és ezt az összeget az összes városok között kell felosztani. Ilyen módon Debrecennek alig pár ezer korona jutna.

Vásáry István tanácsnok eljárt a minisztériumban

a közevetvám díjtételek

ügyében is. Erre vonatkozólag azt az információt kapta, hogy rövidebb rendelet fog megjelenni, amellyel értelmében a közevetvám díjtételeket a jövőben a polgármester állapítja meg. Januárban egyébként tárgyalás alá kerül az új körzeti törvény. Ennek egyik lényeges rendelkezése lesz, hogy az államvasutak által fizetendő közevetvámot az állam fogja beszedni és átalány fejében megváltja a várostól.

Vásáry tanácsnok *Kalenda* Lóránd műszaki tanácsossal budapesti tárgyalása alatt egy

toherantót is vásárolt

a város részére. Az autót, amely 73 millió koronába került — a közutak építéséhez szükséges kavics fuvarozására fogják felhasználni.

HIREK

1923 november 20. (Kedd)

Prot. : Jolán, Kath. : Bódog.

1307 Tell Vilmos nyitlat agyonlővi Küsznacht mellett a kegyetlenül zsarnokoskodó osztrák helytartót, Geszler Hermannit.

1815 A második párisi béke kemény feltételekkel sújtja a leigázott Franciaországot s Napoleon családját számtalan örökre.

Időjárás: Hazánkban az idő borult esős volt, Kevés kivétellel mindenütt esett és itt-ott 10 mm-t is meghaladja a csapadék. A hőmérséklet maximuma 11 fok, minimuma 1 fok.

Időjárás: Enyhe idő, egyelőre száraz, később esőre hajló idő várható.

Közművelődési könyvtár: 10—1-ig, délután 4—7-ig.

Csokonai színház: Este fél 8 órakor „Hazajáró lélek”.

Uránia: Nincs előadás, Apolló: Monna Vanna, Vígsház: Monna Vanna, Omnia: Lady Hamilton.

Gyógyszertárak közül éjjeli szolgálatot tartanak: Megváltó, Arany Angyal, Murakózy, Magyar Korona, Bocskay.

— **Kinevezések a városnál.** Hadházy Zsigmond főispán Baik László, Tassi Miklós, Szabó Gábor, Radeczky László és Ujváry Sándor ideiglenes minőségű városi napidíjasokat II. osztályú tiszteletbeli adótisztekké nevezte ki.

— **Szülői értekezlet.** Az állami főreáliskola november 15-én igen népes szülői értekezletet tartott. Megjelent 150 szülő. Az értekezleten dr. Zalay János igazgató tartott igen értékes s éles pedagógiai megfigyelésre valló előadást a tanuló ifjúság és az i-kola mai állapotáról. Az előadás mély benyomást gyakorolt a megjelent szülőkre. Hutz Ödön tanár az ifjúsági vörös kereszt működését ismertette. Az előadások befejeztével Ekli József mondott köszönetet az igazgatónak és a tanári testületnek az ifjúság atyai neveléséért és oktatásáért, amiről ő maga győződött meg a legjobban. Ez alkalommal Barnyi Gyula 200,000, Ekli József 50,000 K-t adományozott az iskola különböző céljaira. Fogadják az iskola halálját.

— **Debrecenben is megkezdődik a házhelyrendelési eljárás.** A földbirtokegyesítésről szóló törvény értelmében Debrecenben is megkezdődtek a házhelyrendelési eljárások, amelyeket az OFB kiküldött bírja, Fekete Gedeon kuriai bíró vezet. A házhelyrendelés ügyében az első bizottsági ülést hétfőn délelőtt tartották meg. A bizottság kimondotta, hogy az előmunkálatokat sürgősen el kell végezni, hogy Debrecenben legkésőbb december elején teljes erővel megindulhassanak a házhelyrendelési munkálatok.

— **A Népszerű Főiskolai Tanfolyam** keddi előadásai: délután öt órakor dr. Kovács Andor egyetemi tanár: *A bűnözők világából* (III. és befejező rész), hat órakor dr. Pap Károly egyetemi tanár: *Madách és kora*.

— **Tiszteresére emelik az ebadót.** Mint a *Hajduföld* értesül, a városnál azzal a tervvel foglalkoznak, hogy az ebadót az eddigi díjtételek tiszteresére emeljék fel. Erre vonatkozólag a tanács elé rövidesen előterjesztés fog kerülni, amelyet ha valóban meg is szavaznak, igen magas összegeket kell a kutyatulajdonosoknak ebadó címén fizetni.

— **Krisch Károly** Piac-utca 89., telefon 12—18. Raktáron tartok legtűzálóbb cserépkályhákat, takaréktűzhelyeket, kandalókat. Elvállalok átrakást, tisztítást is.

— **Társadalmi és egyesületi élet.** A Szent Erzsébet Egyesület közgyűlése vasárnap délután 4 órai kezdettel folyt le a római katolikus főgimnáziumban. dr. Lindenberger János üdvözlő szavai után az egyesület titkára terjesztette elő jelentését az egyesület múlt évi eredményes működéséről. A titkári és a pénztári jelentés tudomásul vétele után a közgyűlés az alapító tagsági díjat 10,000, a pártoló tagsági díjat 600, a rendes tagdíjat 400 koronára emelte fel. A tisztkarban jegyzőül beavasztották Kovács Margitot, majd kiegészítették a választmányt, amelyek új tagjai lettek; dr. Szapionczay Gyuláné, dr. Szentágh Félixné, Kovács Kálmáné, Trágy Gézáné, Geráts Károlyné, Pongrácz Antalné és Dávid Jakabné.

— **Szövegek, barchetek, meső árúk** minden elfogadható árban Benyáts Emil főtéri üzletében Debrecen, Tisza palota.

— **Öngyilkosság a Péterfia-utcai temetőben.** Hétfőn délelőtt a Péterfia-utcai temetőben egy felakasztott ember hullájára bukkantak a járó-kelek. A rendőrség részéről dr. Csige Sándor fogalmazó szállt ki a helyszínre az ügyeletes tisztai orvossal együtt. A rendőri vizsgálat megállapította, hogy az akasztott ember Szabó Sándor 25 éves rokkant újságárus, aki öngyilkosságot követett el, az egyik sirkerítés vasrácsára akasztotta fel magát. Hulláját beszállították az egyetem hullaházába. Az öngyilkosság ügyében megindult a vizsgálat. Tettét afeletti elkeseredésében követte el, hogy előző nap 14 ezer koronát elkártyázott a Homok-utca 74. szám alatti korcsmában. Zsebében mindössze 30 koronát lelték.

— **Öngyilkosság játék közben.** Végh László 9 éves hajduszoboszlói gyerek játékközben, anyja távollétében, kis testvéreinek szemláltára felakasztotta magát. Végh László egy madzaggal játszott s a madzag egyik végét a szegre akasztotta fel, majd a másik végét hurkot csinálva — a nyakába tette — s függesszedai kezdett. Mire szülei hazatértek, a fiugyermek már ki-szenvedett. A szerencsétlenség ügyében megindult a vizsgálat.

— **Máthé János** vízvezetési szerelő mester készít vízvezeték, csatornázás és fürdőberendezési munkálatokat, valamint a szakba vágó javításokat is. Raktáron szivattyúk, fürdőberendezési tárgyak, ülökádák, gázfürdőkályhák, 1000 hl. víztartályok. Telefon 321.

— **Különleges katonai és polgári saphakészítő** Kótrás Debrecen, Símonffy utca 5. Kész saphák raktáron.

— **A város megváltja a DMKE épületét.** A belügyminiszter leiratban értesítette a várost, hogy a DMKE debreceni internátusa átvételére vonatkozó közgyűlési határozatot jóváhagyta. A városi tanács utasította a számvevőséget, hogy miután a közgyűlési határozat jóváhagyást nyert, megváltási ár fejében 11 millió koronát azonnal utaljon ki a Délmagyarországi Közművelődési Egyesületnek.

— **A Magyar Köztisztviselők Fogyasztási, Termelő és Értékesítő Szövetkeze**t közleményei. Több oldalról hozzám intézet kérdésre értesítjük t. tagjainkat, hogy a kedvezményes szén szállítása folyamatban van s a kiosztás a jövő hónap folyamán ismét kezdetét veszi.

— **Napsugár vagyonmentőnek** december 3-án kezdődő nagy árverésére eladó tárgyak november végéig adhatók be Piac-utca 10. sz. alatt, délutánonként 3—6-ig.

— **Negyven évi tanítóskodás után nyugalomban.** Hajduhadházi jelenik: Simon Károly igazgató tanító, a hajduhadházi református népiskolának negyven éven át ügybuzgó tanítója, nyugalomba vonult. Az egyház a kiváló tanító nyugalomba vonulása alkalmából november 25-én jubiláris ünnepélyt rendez, amely délelőtt 9 órakor, a hajduhadházi református templomban istentisztelettel kezdődik. Dáiban Simon Károly tiszteletére közebed lesz.

— **Újra felbontják Tutankhamen sírját.** Luxori távirat szerint Hevard Carter tegnap megkezdte az előkészületeket Tutankhamen sírjának felnyitása céljából. Egy kairói távirat azt jelenti, hogy az egyiptomi kormány szabadkezet biztosított a sír felbontásánál.

— **Ondolálás, fésülés, hajfestés,** parókakészítés, kézápolás Ramming-hölgyfodrász, Varga-utca 1.

— **Vágott és hullott haját leg-**magasabb árban vesz Ramming-hölgyfodrász, Varga-utca 1.

— **Legszébb és legolcsóbb fény-**képek Takács Vince és társánál Csapó-utca 16.

SZÍNHÁZ

Műsor:

Kedd: A hazajáró lélek. Béreltszünet.
Szerda: A cigánybáró.
Csütörtök: A hazajáró lélek.
Péntek: A hazajáró lélek. D) bérelt.

A hazajáró lélek

(Színű 3 felvonásban. Írta Zilahy Gyula, rendezte Kardoss Géza. Bemutatta a Csokonai színház november 19-én.)

A szerelem halál után is élő és élőköt őrlalmazó misztériuma foglalkoztatta Zilahy Lajost háromfelvonásos színművében, amelynek mai előadása egyet feltétlenül jelent: a fiatal magyar szerző igazi drámai tehetségét. Drámai feszültség izzik mindvégig a darab levegőjében — s ha Ibsen termékenyítő hatásától kezdve egészen le schnitzleri remniscenciáig sok mindent fel lehet találni benne az író irodalmi képzettségének visszaemlékezéseiből, — a *Hazajáró lélek* sok reményre és értékes eredményekre biztató lépés egy igazi irodalmi pálya fejlődésében.

Az élet nagy problémáinak elmélyedő kutatása érzik meg a színmű megépítésében s kár, hogy nem mindig a költői viziók, hanem a színpadi hatásokkal néhol túlságosan is hideg fejjel számító tudatosság feszítik figyelemre a publikumot. Amint hogy ezek a ma még túlságosan nyers és brutális hatások is törik ugyszólva három egyfelvonásossá a sok fiamosság, érzékeny megfigyeléssel ékes darabot.

A Csokonai színház így is méltó feladatokat elé állította drámai együttműködésének tagjait, akik lelkes ambícióval oldották meg szerepeiket. A mai modern átlagasszony nem túlságosan érdekes és éppen nem rokonszenves típusát, akit tulajdonképp csak egy halott halál után is lenyűgöző erejű szerelme emeli a drámai művészet emelte élő *egyéniséggé*, míg a „hazajáró lélek” alakításával Kardoss Géza igazgató valóban uralkodó és összetartó erővel állott a drámai koncepció centrumában. Főlényes művészettel játszotta végig a gyöngé ember emberfölötti erejű szerelmének széles skáláját, s a halálra induló bucsuzásának jelenetét a tiszta alakítóművészet leegyszerűsített, mélységesen meghatározó és igaz gesztusával tette feledhetlenné.

Rajz Ferenc intelligens játéka a két főszereplőhöz méltóan alkotja meg a gróf figuráját, míg Vértess a derék ember megformálásában ki-egyenlítősen mozogott a drámai erő és a gyakran bábszerű modorság határai között. Püspöki Rozsi szívvvel játszott s jó volt Sötét epizódalakja mellett Kóhary öreg szolgája is.

A rendezés gondos munkája Kardoss Géza izlését és szakértelmét dicséri, csak a színű néhol túlságosan „irodalmian” vonatott tempójú jeleneteinek néhány pauzáját rövidítette volna meg. Semmiesetre sem állják meg azonban a helyüket a darab stílusában azok az operett eszközökkel dolgozó olcsó grimaszok, amelyekkel az egyik mellékszereplő ért el karzati hatásokat.

Az értékes előadás színeit a zenekar játéka töltötte ki s mint igen sajnálatos eltévelyedést kell regisztrálnunk, hogy a második felvonásközben a testvér török népzenéi hősének pökheudi kiguyolására szánt ostoba pesti kemal-nóta elcsépeit bar-dallamát kellett végigszenvedni, ami a jóízű magyar publikum körében rendkívül kinos feltűnést keltett. —váry.

Színházak és mozgószínházak közleményei

Csokonai-színház
Mélyreható, őszinte nagy sikert ért el Zilahy Lajos „A halalos tavasz” és Szép-apám szereime” irai regények írója, a ma este bemutatásra került első nagy színpadi művevel „A hazajáró lélek”-kel. A darab meséje állandóan lekötö a néző figyelmét és a fiatal szerző mesteri kézzel és lendülettel viszi azt a végkifejlés felé. A szereplők Halassi Mariska, Kardoss Géza, — kit tiszteletű nagy ovációban részesítettek betegsége utáni első fellépése alkalmából — Vértess, Rajz és a többi szereplő is mind tudásuk legjavát nyújtották, Szedán Tisztviselőest.

Vígsház-mozgó
Apolló és Vígsházban egyszerre Monna Vanna dráma 8 felvonásban, mindkét rész egy előadásban. A főszerepekben Paul Wegener, Lyda Salmonowa. Maeterlink gyönyörű színművének tömeg-jelenetei csak a filmen adhatók vissza. A női önfeláldozás mesteri megörökítése e mű abban a gazdag keretben, amelyet a történelem nyújt.
Jön a „Muló viharok”.

Omnia-mozgó
Lady Hamilton ma utoljára az Omnia-ban.
Harry Piel — Sátán helytartója pénteken az Omnia szenzációs műsora.

Meteor-mozgó
Csütörtökön „Atlas” világláger, 2 rész egyszerre. Jegyelővétel. Előadások 6 és 8 órakor.

TESTEDZÉS

A DKASE is legyőzte a DVSC-t

A haladó őszi labdarugó idény utolsó mérkőzését bonyolították le vasárnap. Az utolsó bajnoki mérkőzés során a DEAC az otthonában igen veszélyes KSE-től, balszerecsével küzdve és a pártos bíró jóvoltából vereséget szenvedett. A DKASE—DVSC barátságos mérkőzés igazi, idényvégi színvonalon mozgott. A DKASE-nak, bár tartalékosan játszott, sikerült legyőznie a letört csapat benyomását keltett DVSC-t, amelyben úgy látszik, a fegyelem is meglazult. Részletes eredmények:

Kisvárdai SE—DEAC 1: 0, félidő 1: 0. Az egyetemi csapat Kalmár, Pohrer nélkül vette fel a küzdelmet. A KSE lelkesen játszott, a DEAC védelem hibájából Schwartz révén megszerzi a vezetést. A DEAC ezután állandó fölényben van, azonban a tehetetlen csatázó sor nem tud eredményt elérni. Az egyetemi csapatban Aiföldy s a fedezetsor, Cseszkó, Ökrös, Borsi tűntek ki. Igen siralmasan bíráskodott Szerencse (Bpest.)

DKASE—DVSC 2: 0, félidő 0: 0.
A DKASE Moskovits, Herzog nélkül, a DVSC komplett felállításban veszi fel a küzdelmet. A mérkőzésen általában a DVSC volt fölényben s támadott többet, míg a DKASE veszélyesebb volt. Az első gólt a DVSC közvetlen védelmének hibájából érte el a DKASE a második félidő közepén. Farkas kapuvédő ekor sérülten kiáll, míg a gyengén játszó Vampetich önként távozik. A kapuba Zöld áll, aki Rottmann 16 méteres lövését beengedi. A DKASE-ban az új kapus, *Németh* bravúrosan védett, bár még egy kissé bizonytalan, kirugása gyenge. Technikája csiszolásra szorul. *Fried II.* igen jól játszott, *Baik* csak a végén meglegedett bele a játékba. Jó volt még *Kerecsi*, a többiek, különösen a csatázósor gyenge. A DVSC-ben mindenki szürkén játszott, míg legjobban *Molnár és Kántor* tündek ki. A DKASE 10 emberrel játszott, mert *Fried I* et a bíró, *Káldy* Zsigmond kiállította. Az alacsony színvonalu mérkőzést kisszámú közönség nézte végig.

DTE ifj.—DEAC ifj. 2: 1, barátságos. A DEAC ifj. tartalékosan játszott. Bíró Szántó Zoltán.

A bajnokság állása az őszi forduló után: DVSC 14, DKASE 10, DTE 9, BUSE, DMTK 8—8, NYTVE 7, DEAC 6, NYKISE és a Kísvárdai SE 5—5 pont.

Fővárosi eredmények

A tavaszi bajnoki mérkőzések során az MTK 2: 0 arányban legyőzte a Vasas riválisát, az FTC-t, amely bal szerencsével küzdött. Az MTK a mérkőzés elején érte el góljait Molnár és Winkler révén. Az FTC e vereségével elvesztette reményét a bajnokság megnyerésére. A BTC 1: 0 arányban legyőzte a III. ker. TVE-t s ezáltal egyenlő pontszáma van az FTC-vel. Az UTE erős küzdelem után 2: 0 arányban győzött a „33” FC ellen, Vasas a Zugló ellen 3: 0, a VAC a KAC ellen 2: 1 arányban, míg a Törekvés—UTSE mérkőzés 3: 3 arányban eldöntetlenül végződött, bár a Törekvés már 3: 1 arányban vezetett. A másodosztály meglepetése az NSC veresége a Postától 2: 0 arányban. BEAC—Föv. TE 1: 1, ETC—M. FC 5: 2, Husos—Testvériség 3: 1. TTC—Ékszerész 2: 0, KAOE—BAK 4: 1. A MAC—EMTK mérkőzése bíró meg nem jelenés miatt elmaradt.

A fővárosi bajnokság állása: MTK 21, UTE 18, FTC 16, BTC 16, Vasas 12, „33” FC 12, Törekvés, UTSE 10—10, III. ker. 9, VAC 8, KAC, Zugló 6—6 pont. A másodosztályban a MAC, TTC, BEAC, NSC állanak az élen.

KÖZGAZDASÁG

Ismét dolgozik a kontremin

A hét első napjának lefolyása a nemzetközi piacokon meglehetősen csendes volt. A berlini értéktőzsdén az üzlet mindvégig igen szűk keretek között mozgott, amit a tőzsdedárodnak felemelése ugyancsak befolyásolt azokon a tényezőkön kívül, amelyek az értékpapírok áralakulását amúgy is befolyásolni szokták. Ennek ellenére az alaphangulat

mindvégig szilárd volt.

Említésre méltó a hajózási értékekben bekövetkezett átlagos 25 billió arfolyam emelkedések.

A budapesti piac alakulása ma egyenetlen volt, amennyiben átmeneti szilárdság után az irányzat a bécsi eladások hatása alatt ismét,

különösen az arbitrage értékekben ellanyhult. Emellett

a kontremin is kísérletet tett az irányzat

ellanyhítására. Az osztrák részről megindult eladási törekvéseket a magyar koronának Bécsben bekövetkezett megszilárdulásával hozzák összefüggésbe. A budapesti terménytőzsde ezzel szemben továbbra is szilárd. A malonkoncentráció ma körülbelül 300 vagon kenyérgabonát vásárolt.

Áremelkedés a sertésvásáron. A hétfői debreceni sertésvásáron a kövér sertések piacán nagy felhajtás mellett az irányzat szilárd, a kereslet élénk volt. A prima sertés ára 500—600 koronával emelkedett. Az árak a következők voltak: prima sertés 9000, közepes 8000—8500, silány 6500 korona. A sovány sertések piacán a felhajtás közepes volt. Hízónak való sertésért előszuliban 7—8000 koronát fizettek. Nagyön kereseték az urasági süldőket, amelyekért kilogrammonként 10—11 ezer koronát is fizettek volna. Ilyen sertés azonban a vásáron egyáltalán nem volt.

Dán-magyar árukereskedelmi részvénytársaságot alapít a „Gazda” Bank. Mint értesültünk, a közeli napokban egyik legnagyobb dán magánbank ház közreműködésével a „Gazda” Bank, Kopenhága székhelye, közel milliárd magyar koronának megfelelő dán koronában megállapított alaptőkével Dán-Magyar árukereskedelmi részvénytársaságot alapít. Az alakuláshoz a bank áruosztályának vezetője, Áldor Jenő, az Agrárbank áruosztályának volt igazgatója Kopenhágába utazott, hogy az alakulást előkészítse.

TŐZSDÉ Magyar korona: 3 Zürich zárlat

Hollandia 213¹/₂, New York 579, London 2475, Páris 3000, Milano 2435, Prága 1670, Budapest 3, Bukarest 300, Szófia 470, Belgrád 657¹/₂, Varsó 2, Bécs 80¹/₂, Berlin 1¹/₂.

Devizák 5 p. hiv. árf.

Dollár 20150—21250, francia frank 1175—1141, német márká —, lira 880—925, osztrák korona 28.20—30.40, lei 106—119, cseh kor. 580—622, dinár 225—239, Svájci frank 3450—3680.

Értéktőzsde

A mai tőzsdén, nyitáskor az irányzat az utolsó magánforgalmi árak felett is szilárdan alakult. A szilárd irányzat a tőzsdéidő első felében csak fokozódott s az utolsó tőzsdénaphoz képest új 25 százalékos árnyereség is mutatkozott. A szilárd irányzat azonban nem tartott sokáig, mert a tőzsdéidő későbbi folyamán a beérkezett eladási megbízások nagy tömege lanyhítólag hatott a piacra és így egy hirtelen lanyhulás következett be, amely a kuliszról kiindulva, az összes papiroknál kifejezésre jutott, amennyiben az árfolyamok pillanatról pillanatra lemorzsolódtak. A túlkínálat folytán majdnem mindenütt 15—20—30 százalékos árlemorzsolódás következett be, ami egész zárlatig elhárított. A lanyhulás alól egyetlen érték sem képezett kivételt és érezhetővé vált mindenütt. Zárlatkor a tőzsde általában a nyitási nívó alatt zárt. Zárlatkor a hangulat továbbra is vontatott, a forgalom rendkívül élénk az irányzat lanyha. Ma vezettek be a tőzsdére három új részvényt is.

Terménytőzsde zárlat

A mai terménytőzsdén az irányzat szilárd volt, gabonában összesen körülbelül 300 vagon kelt el. A malomok igen élénken vásároltak. A buza az utolsó napokhoz képest 1000—2000 koronával drágult. Hivatalos árak: 76 kilós tiszavidéki buza 102000—103000, egyéb 101000—102000, 79 kilós tiszavidéki 104000—106500, egyéb 103000—105500, rizs 70000—73000, takarm. árpa 66000—68000, sörárpa 75000—75500, köles 77500—80500, tengeri 71000—73000, korpá 39500—40000, zab 72000—74000, repce 170000—175000.

Értéktőzsdéi árfolyamok (ezresekben)

Bankok:	Magyar	Kisvárosi	Fiumei	Pannónia
Angol 153	125	150	—	21
Bosny. agrár 60	Királymalom 75	Kühne 82	Temesi sz. 149	Pörök 50
Földhitel 340	Viktória 465	Györfly 100	Fellen 850	Turul —
Ízai 305	Franszdan 158	Kaszab 128	Flóra 192	Unio színház 25
Hermes 100	Bányák és téglagy	Kissling 36	Fővárosi sör 88	Vasm. vill. 55
Agrár 50	Banxít —	Láng 180	Goldberger 106	Villányi 65
HSzlavon. 46	Bauxittröszt 580	Lipták 27	Gschwindt 320	Wander 32
Lloyd Bank 26	Écsesi 1209	Gép és vasut 72	Halkeresk. 43	Zagyvapálfai 70
Csep. Jelz. 32	Porsodi 350	Magyar acél 285	Hung. mütr. 255	Faipar:
Magyar hitel 682	Óriási 165	Mérleg 45	Juta 250	Mercurfa 16
Ingatlan 490	Cement 270	Belga fém 190	Kábel —	Cserző 18
Forgalmi 60	Unio —	Motorgyár 140	Karton 116	Dharaszi 28
Jelz. 64	Szászvári 425	Ólom 38	Keglevich 26	Egy. fa —
Ker. hitel 37	Köb. 775	Chandvir 160	Királyautó 14	Királyautó 14
Lezárt 140	Köb. téglá 210	Rex 18	Királysör 50	Királysör 50
Német 36	István 75	Rima 118	Klein és Fia 16	Klein és Fia 16
Olasz 49	Köb. téglá 210	Roessemann 70	Keleti 60	Keleti 60
Csep. Jelz. 22	Drasche 390	Rotmüller 32	Klotild 115	Klotild 115
Városi 18	Magnesit 3400	Sculich 130	Krausz 98	Krausz 98
Merkur 31	M. aszfalt 55	Schuller 95	Polg. Sör 400	Polg. Sör 400
Nemz. bank 50	A. Kősz. 2975	Tendlorf 120	Ligetszanat 30	Ligetszanat 30
Jsztr. Hitel 155	Kerámia 155	Vegyipar 45	Cukoripar 3400	Cukoripar 3400
Kere-k. 1300	Nagybát. 260	Vagonygyár 97	Lámpa 275	Lámpa 275
Hungária —	Salgó 64	Wörner 30	Aner 320	Aner 320
	Ujlaki 250	Fábián —	Kender 110	Kender 110
	Úrikányi 1650	Vegyések	Östermelő 285	Östermelő 285
	Északmagy. —	Nyomdák	Panut 275	Panut 275
Takarékpenztárak		Alt. Gázizzó 26	Gummi 198	Gummi 198
Belvárosi 51		Alt. Légsz. 750	Szalámi 33	Szalámi 33
Lipótvárosi 22		Bárdi 18	Vasut forg. 200	Vasut forg. 200
Egyes.fővár. 280	Athenaeum 560	Baróti 22	Marosi petr. —	Marosi petr. —
Kőbányai 39	Franklin —	Boni 118	Mezőgazd. 670	Mezőgazd. 670
Magy. Alt. 215	Globus 65	Brassói 760	Mezőhegy. 395	Mezőhegy. 395
Moktár 225	Kunossi 39	Chinoin 80	Interrexim 44	Interrexim 44
Pesti hazai 4850	Pallasz 65	Danica 140	Oceán 48	Oceán 48
Biztosítók	Pesti könyv. —	Diana 13	Olajipar 73	Olajipar 73
I. Magy. 6800	Révai 220	Dorogi 36	Plóbus 60	Plóbus 60
Fonciére 300	Rigler 125	Dé'cukor 460	Püspöki 27	Püspöki 27
M-francia —	Stefaneum 62	Dunantuli 60	Schwartz 30	Schwartz 30
Jég 195	Vas és gépgyárak	Cinner 13	Star 57	Star 57
Pannónia 1250	Koburg 45	Egisz 39	Szakra 175	Szakra 175
Malmok	Csáky 36	Izzó 580	Szegedi 600	Szegedi 600
Back 110	Gépgyár 150	Textil 20	Lukács 14	Lukács 14
B.-miskolci 141	Fabián 22	Horvát 950	Szolnoki 145	Szolnoki 145
Concordia 96	Fegyver 1600	Gyapjmosó 98	Royal —	Royal —
Békéscsabai —	Flankl 110	Papiripar 68	Stummer 1500	Stummer 1500
Első Bpest 225	Ganz D. 5875	Részv.-sör 230	Telefon 170	Telefon 170
Lőröskszntm. 38	Ganz vill. 2490	Szővőkötő 82	Temesi sör 170	Temesi sör 170
Gizella 75	Hoffher 200	Spodium 235	Tokaji 63	Tokaji 63

Nem hivatalos jegyzések: Demeccseri 17—20, Duna-Lloyd 20—22, Ujpesti beton 3—35, Unio takarm. 43—45, Hangyapár 40—50.
Elővételi jogok: Magyar amerikai 35—40, Magyar Hitel 42—50, Wander 13—15, Vagon 5—6, Lipták 11—15, Csaky 32—35, Alt. Gáz 6—8.

REGÉNY

Tavaszcvarok
Írta: IGMÁNDY GÉZA

— De egy célban találkozik —
egészítette ki Ákos.

— Lehet, talán igazad van. Kovács könnyen beszél — sóhajtott Marci. Gazdagok a szülei. Haza megy parasztnak. De nem vagyunk mindnyájan ilyen helyzetben.

S lopva Ákosra pillantott.

— Ha haza megy gondolkodni, abból a 30—40 hold fölől nem tudja eltartani azt a kéayes teremést, feltéve, ha a felesége lesz.

Marci nagy szemeket meresztett.

— Hát miért ne lenne a felesége? Hisz ezért lépett ki. Csak meg kellett valamilyen állapotodniok? Nem hiszem, hogy Káli fejfel ment volna a falnak.

— Pedig körülbelül úgy van — magyarázta Ákos, akinek nagyon tetszett társának naiv gondolkodása. Kovácsnak be kell vonulnia. Ez előtt nem házasodhatik. Arra nincs idő. Nem tudjuk, mikor lesz vége a háborúnak. Ha onnan esetleg évek múlva szerencsésen visszatér, nem biztos, hogy Elith lány lesz e még? Azután meg csak középiskolai végzettséggel egy olyan leányt nem lehet elvenni. Most már érted? Ne felejtse el pajtás, hogy a szalma láng hamar ellobban.

Hazaérték. Már a szeminárium folyosóján voltak, amikor Marci Ákos fölébe sugta:

— Köszönöm pajtás, erre nem is gondoltam.

Vacsora után a társalgóban szinte megostromolták Horváth Lajost, aki egy kórházba járt Kovácssal. Azt sem tudta, melyik kérdésre válaszoljon. Semmi különöset nem tapasztalt. Káli és Edith régi ismerősök voltak. Nem volt feltűnő, hogy gyakrabban elbeszélgettek. Őt lepte meg legjobban, amikor civil ruhában meglátta. Barátságosan bucsuztak el, hisz mindig jónak voltak. Ez az egész. Elmondta vagy tíz csoportnak, de nem elégítette ki őket. Összedugták a fejüket. A legnagyobb szömb mozsanat sem maradt szömb nélkül. Egy szemfüles tollforgató kényelmesen összeállíthatta volna Kovács Kalmán tökéletes jellem- és életrajzát.

(Folyt. köv.)

Nyilttér

Szenzáció!

Öltöny 280.000, télikabát 280.000, costum 1.000.000 koronától, egyenruhákat és fordításokat legolcsóbban készít **Tegdes János** Péterfia-utca 42.

E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Pénztár-tömb

különböző betűjelzéssel ellátva, kapható lapunk nyomdájában bármily mennyiségben Piac-u. 59

Nagy Mikulás vásár a HANCYÁBAN

1 kg szalancukor	K 11000
1 drb csokoládésizma, nagy	5000
1 „ csokoládécipő, nagy	3800
1 „ csokoládécipő, közép	2400
1 „ csokoládé virág váza	4800
1 „ csokoládé Rák óriás	6000
1 doboz csokoládé-dessert 2750-8500	koronáig.

Ugyszintén az összes cukorkákban óriási választék. Főúter Rózsa-utca. Fiókok a város minden részében.

TŐZSDEI MEGBIZÁSOKAT

legelőnyösebben effektuálnak,

TÖREDÉKRÉSZVÉNYEKET legjuttányosabban vesznek és eladnak

HELLER TESTVÉREK

értékpapírkereskedelmi irodája

Érdeklőzőkben: KULAI M.

budapesti bankcéggel.

Telefon 12-57. Telefon 12-57
Ferencz József-ut 58., II. e. 37.

Tőzsedjő alatt állandó telefonösszeköttetés a tőzsdeteremmel.

Szardiniák PIAC-UTCA 51.
Thon-hal Póstopostával szemben
Humár
Kaviár
Pástétomok
Telefon Huskrémek
70 Gombakonserv
Alapítva 1823. Sajtók, likőrök stb.
CSANAK JÓZSEF R. Rt. Izszer és csemege üzletében

Üvegezést

ugy helyben, mint vidéken juttányosan készít. — Modern képkeretek

HAMPEL JENŐ

épületüvegezési és képkeretezési vállalat
Debrecen, Rákóczi-utca 8

Cérnák, fonalak,

pamutok az összes varróiparosok részére

Herzmann és Halmos

cérna-parantnagykereskedők
Budapest, VI., Gróf Zichy Jenő utca 16.

Nehéz az élet!

Jó ruhába járni gondot ad, VÉGHEZ olcsón beszerezni tessék menni, hol kevésbé használt uri ruhák eladása, vétele és alkalmi ruhák kölcsönzése
Vár-utca 2. sz. (Zenedével szemben).

2 lapkihordó asszony

magas fizetéssel felvétetik a „HAJDUFÖLD” kiadóhivatalában, Piac-utca 59. szám alatt.

Kiadja: Hajdúföld Lapkiadó Vállalat.

Kályhák fa- és szénfűtésre, tornyos és asztal alakúak,
Takaréktűzhelyek
Füstcsövek minden méretben
Konyhafelszerelési és háztartási cikkek.
Zománcozott lemez edények.

Lőpor és mindennemű vadászati cikkek nagy raktára.

Tóth Gyula

vasnagykereskedése.

Városház sarok, Telefon 29.

Mindenkinek saját érdeke,

hogy varrógépjét, irógépjét, kerékpárját és gramofonját javítás végett

SZABÓ és SCHVARCZ

műszerészekhez vigye Debrecen Magos-u. 25. és Ótmalom-u. 1., mert minden javításért felelősséget vállalnak.

Értesítés!

Alulírott borbély- és fodrászmesterek üzletükben a következő árakban szolgáltatják ki a nagyérdemű közönséget:

Borotválás	150 K
„ fésüléssel	200 „
Hajvágás frizurára	500 „
„ géppel	400 „
Baby hajvágás	500 „

Szombaton délután 4 órától a debreceni Fodrász szakosztály által megállapított árakat számítjuk.

Midőn még a nagyérdemű közönséget a legtisztább és a legfigyelmesebb kiszolgálásról biztosíthatjuk, kérjük a további szíves pártfogásukat.

Kitünő tisztelettel

KÁRPOLI NÁNDOR fodrász

Eötvös-utca 64. és Árpád-utca 45. szám.

KRAFT JÓZSEF fodrász

Csapó-utca 97. szám. (Bakos vaskereskedéssel szemben.)

Megbízható bevásárlási forrás
SZABÓ ÉS ZENGEVÁLD
Fűtés és rövidáru üzlete Szent Anna-u. 3.
Nem reklám!

Szirek András

uri és egyenruha szabó.
Divatos angolszővetek raktára.
Szent-Anna-utca 1. Telefon 509.

Teljesen jókarban levő üzemképes szabolcsi szeszgyárhoz

tulajdonosok keresnek tőkével rendelkező

társat.

Évi kontinges 660 hektoliter. Közvetlen vasuti állomás. Jókarban levő épületek.

Cim a kiadóban.

Halló! Halló! Próbálja meg

Ingyen borotválkozhat majdnem Csapó-utca 62. szám alatt BÖR FERENC fodrászüzletében. — Ne tessék össze téveszteni, mert a Gábor László hentes-üzlet mellett van.

Borotválás	200 K
„ fésüléssel	250 K
Hajvágás	600 K
Géppel	500 K
Szakálvágás	250 K
Géppel	200 K
Babynyrás	600 K
Fejborotválás	600 K

Szíves pártfogást kér:
Bör Ferenc, fodrász.

Zománcos öntött vasedények, épület- és bútortárolások
BAKOS vasüzletében
Csapó-utca 88. Telefon 6-20.

Elsőrendű bevásárlási forrás fűszer, bor és csemegékben

KONTSEK GÉZA

DEBRECEN, KOSSUTH-UTCA 15. SZÁM.

Kreuzstich, Filet und tüllarbeiten, Häkeln, Bunstickerei, Weisstickerei, Klöppelarbeiten, Junperbuch stb.

kézimunkadívatlapok nagyválasztékban

Csáthy Ferenc könyvkereskedés és irodalmi válat Reszv.-Társ

Vásároljon egyszer nálunk

s meggyőződik, hogy való igaz, hogy ruhaszükségletét a legolcsóbban a

„Hajdusági” férfi és fiuruha áruházban

szerezheti be Piac-utca 67. szám alatt.

Füstcsövek, Tűzhelyek, Kályhák

Bészler és Dávid vaskereskedésében
a Kossuth-szobor mellett, Piac-u. 7

Megérkeztek: „Dorsay” francia kölnivizek, valamint parfümkülönlegességek, manicűr és fésűkazetták, diszhajtók és csattok stb.

Korzó Drogueriában

Debrecen, Piac-utca 42. szám alatt.

Felöltők
Bundák
Ruhák
Kalapok

